

TÁBORSKÝ SYMFONICKÝ ORCHESTR BOLECH

ČESKÁ MŠE VÁNOČNÍ

Divadlo Oskara Nedbala Tábor, 20. 12. 2024 od 19.00

Program:

Jiří Ignác Linek:	Korunovační intráda
Jakub Jan Ryba:	Rozmilý slavičku
Adam Michna z Otradovic:	Vánoční noc (Chtíc, aby spal) Vánoční roztomilost (Toto malé děťátko)
Jakub Jan Ryba:	Česká mše vánoční „Hej, mistře!“

Účinkují:

Kateřina Hebelková	soprán
Karolína Berková	alt
Jan Mária Hájek	tenor
Jakub Hliněnský	bas
Kateřina Horatlíková	varhany

Táborský symfonický orchestr Bolech, dirigent Vojtěch Čapek

Pěvecké sbory Hlahol-Tábor a Domino Tábor, členové Chrámového sboru Tábor a Klokoty, Nokturno Sezimovo Ústí, Harmonie Planá nad Lužnicí a další

Průvodní slovo: Petr Vobora

Jiří Ignác Linek (1725–1791) byl český hudební skladatel a kantor, který působil jako ředitel kůru v Bakově nad Jizerou. Po celý život se potýkal s velkou nouzí, a přestože musel zajišťovat dodatečné příjmy rodiny prací na malém hospodářství, je autorem několika stovek skladeb, mezi nimiž nechybí desítky mší a rekviem a další duchovní díla. Je však také autorem několika koncertů a pastorálních symfonií. Korunovační intrády vznikly u příležitosti korunovace Marie Terezie českou královnou roku 1743. Linkovi jsou přisuzovány, ale jejich autorství zatím nebylo zcela prokázáno.

Adam Václav Michna z Otradovic (1600?–1676), hrdý jindřichohradecský měšťan rytířského stavu náleží po právu k symbolům české a moravské barokní hudby. Absolvent jezuitské školy zanechal ve svém díle pozoruhodný hudební i duchovně-literární odkaz. Ředitel kůru a člen literátského bratrstva při proboštském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Jindřichově Hradci byl ve své době úspěšným a váženým měšťanem, v protikladu k chudobným poměrům kantorského stavu o sto a více let mladších autorů zastoupených v dnešním programu. Jeho popularita v oboru duchovních písní přetrvává dodnes, písně *Andělské přátelství* (traktována jako „Nebeští kavalérové“) či *Vánoční noc* („Chtíc aby spal“) téměř zlidověly. Ku škodě věci bývá však často upravován a zkracován jejich původní text, jehož líbezná barokní obraznost, mystická metaforika a duchovní ornamentika odkazuje k uvědomělé osobní křesťanské zbožnosti a stává se tak pro dnešek snad přílišnou výzvou. V programu zazní v aranžmá pplk. Václava Matouška (1948–2017) dvě písně ze sbírky *Česká mariánská muzika* (1647), sborníku písní ke christologickým a mariánským svátkům v průběhu liturgického roku.

Jakub Šimon Jan Ryba (1765–1815) patří nepochybně k nejznámějším českým kantorům a zároveň je (poněkud nespravedlivě) vnímán téměř výhradně jako autor jednoho díla, byť obecně známého a oblíbeného, *České mše vánoční*.

V úvodu koncertu zazní patrně druhé nejznámější autorovo dílo, pastorela *Rozmilý slavičku*. *Rozmilý slavičku, líbeznou písničku zazpívej mému Ježíšku...*, začíná její text, a nese se dále v duchu něžné ukolébavkové písně, kde zpěvnímu hlasu odpovídá koncertantní flétna i další melo-

dické nástroje. Text se v závěru rozvíjí ve vyznání vnitřního duchovní lásky k Ježíškovi, dítěti – vykupiteli: *Chci tebe povždycky libě v srdci chovat, tě věrně upřímně vždycky opatrovat...*

Rybova **Česká mše vánoční**, dle originálního latinského názvu *Slavnostní mše na svátek narození našeho Pána Ježíše Krista, upravená do českého jazyka a hudby, kterou složil Jakub Jan Ryba*, představuje nejen první kompletní hudební mši v českém jazyce, nýbrž i takřka kanonický symbol českých Vánoc. Autor sám za svého života netušil, jakého věhlasu a rozšíření jeho dílo dozná a že bude představovat mj. duchovní podporu národa v dobách nacistické i komunistické diktatury.

Obliba Rybovy České mše spočívá zřejmě nikoli jen v její pastorální zpěvnosti, ale i v charakteru spíše jesličkové hry než liturgického oratoria. Neobsahuje liturgický text, její libreto zpracovává biblický příběh betlémských pastýřů zasazený do české venkovské scenérie. Představuje tak vlastně literární podobu oblíbených figurálních betlémů, jež v době vzniku díla, dvacet let po obnovení zákazu jejich vystavování v kostelích Josefem II., již napevno zakořenily v lidovém domácím prostředí. Zde nabyly nových forem a připojovaly k biblickým postavám aktuální venkovské reálie. V dojemné aktualizaci se z dávných semitských pastýřů stali sousedé Franta, Jožka či Kuba a svolávají na pouť k Betlému celou pospolitost z chalup a usedlostí v domovské české krajině. Vždyť narození dítěte v betlémské stáji se týká každého z nás, jak si uvědomoval autor i všichni první interpreti.

Skladba, jež vznikla roku 1796, se dochovala pouze v opisech z 19. stol. s mnoha rozličnými úpravami v instrumentaci, textu, melodii, harmonii i v původním předpisu sóla a sboru. Současná provozovací praxe odráží tuto rozmanitost stále; i dnes zazní dílo s využitím partů několika různých edic rozšiřujících obsazení orchestru z původního chórového formátu do symfonické šíře a transponující většinu částí o celý tón níže. Přes tuto obohacenou sazbu lze vnímat původní průzračnou mozartovskou inspiraci skladby i její romantické názvuky.

Text připravil: Jakub Smrčka

Táborský symfonický orchestr Bolech děkuje všem svým partnerům a podporovatelům, bez kterých by to opravdu nešlo:

Město Tábor

Divadlo Oskara Nedbala

Obec Roudná

simopt

SIMOPT, s.r.o. Tábor
Vývoj software

CYKLOTÁBOR s.r.o.

**Jan a Markéta
Kamírovi z Pacova**

**Jednota, obchodní
družstvo Tábor**

BZUCO s.r.o. Tábor
Vstupenkové systémy

eclair design s.r.o.
Tábor
Tvorba www stránek

Teodor Buzu
Akademický malíř

Dana Voštová
Grafika a design

Repro&Grafie Tábor
Tisk vždy, jak ho
potřebujete

IIS Tábor s.r.o.
Ekonomický informační
systém

JcTED.cz
Nejrychlejší zprávy z
regionů

JUDr. Jan Vobr
advokát

Michal Moravec
fotograf

Ladislav Řížák
foto, video